

Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Gelen Öğrencilerin

Bilgisayar Okur Yazarlığı Düzeylerinin Belirlenmesi

Öğr. Gör. İbrahim Karagöz, Öğr. Gör. İlker Yıldız, Uzman Uğur Özerçin

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu MYO, Bilgisayar Programı, 14100, Bolu

karagoz_i@ibu.edu.tr, yildiz_i2@ibu.edu.tr, ozercin_u@ibu.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokullarına sınavsız gelen öğrencilerin bilgisayar okur yazarlığı bilgilerini ölçmek, geleceğe yönelik beklentileri içerisinde bilgisayar teknolojisinin yerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu Meslek Yüksekokulu'na 2005 – 2006 öğretim yılında öğrenim gören birinci sınıflardan 180 öğrenciye bilgi testi, 2006 – 2007 öğretim yılında öğrenim gören ikinci sınıflardan 122 öğrenciye ise anket ve bilgi testi uygulanmıştır. Araştırma bulguları, meslek yüksekokullarına sınavsız gelen öğrencilerin bilgisayar okur yazarlık bilgi düzeylerinin beklenenin altında olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bir yıl sonra ise bilgi düzeylerinin anlamlı bir şekilde arttığı görülmüştür. Bunun sonucu olarak da öğrencilerin gelecek yaşamlarında bilgisayar teknolojilerine önem verdikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Sınavsız Geçiş, Eğitim sorunları, Bilgisayar Okur Yazarlığı

Examining The Computer Literacy of Students Who Attended Without Exam to Vocational School For Higher Education

Abstract: The purpose of this study was to investigate the computer literacy and contemplation of computer technology in the future life of students who attended without exam to Vocational School for higher education . For this purpose, in 2005- 2006 education term an knowledge test was applied to 180 first class students and in 2006 – 2007 education term the knowledge test and questionnaire was applied to122 second students at Abant İzzet Baysal University, Bolu Vocational school. According to the results, it was determined that computer literacy of students who attended without exam was very low from prospective. It was also determined that, after one year later, the computer literacy level was significantly increased. With this result, it was determined that the students importance the computer tecnolgy for their future life.

Key words: Higher Vocational School, Placement without student select exam, Education problems, Computer literacy

1. Giriş

Kişinin günlük hayatta, mesleğinde bilgisayar ve bilgisayar teknolojisini doğru ve etkin olarak kullanabilme becerisine Bilgisayar okur-yazarlığı denilir.

MEB 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde(1998) Bilgi toplumunu, “bilgiyi arayan, ona ulaşabi-

len, ulaştığı ve elde ettiği bilgileri sınıflandırarak depolayabilen ve en iyi şekilde değerlendirilen bireylerden oluşan toplumdur” şeklinde tanımlamaktadır. İnsanların Temel bilgisayar bilgilerini öğrenmeleri ve bu bilgileri modern yaşamda kullanmaları hem kendilerinin hem de gelecek nesillerin bilinçlendirilmeleri ve yönlendirilmeleri açısından çok önemlidir.

Temel bilgisayar bilgilerini öğrenme; bilgisayarı günlük yaşamında yaşam kalitesini artırabilmek, bilgiye ulaşmak veya eğlence amacı ile kullanabilme; bilgisayarlarla ilgili yenilikleri izleyip tartışabilme ve üzerinde yorum yapabilme; bilişim teknolojilerini belli bir düzeyde karşılaştırabilme ve takdir edebilme gibi yeteneklere erişen kişiler kısaca bilgisayar okur-yazarı olmuş demektir. (<http://www.yecis.com/e-dergi/makaleler.htm>)

Ülkemizdeki bilgisayar okur yazarı oranını yükseltmeye yönelik olarak sadece okullarda değil, okul dışında da faaliyetler yapılmaktadır.

Bu faaliyetlerden biriside Türkiye Bilişim Derneği tarafından yürütülmektedir.

“Bilişim Teknolojisinin öneminin arttığı son yıllarda, özellikle lise ve üniversite öğrencilerinin uluslar arası bir sertifikaya sahip olmalarının, gelecek yaşantılarında büyük kolaylık sağlayacağına bilincindeyiz ve bu konuda Türkiye Bilişim Derneği öncülüğünde ECDL projesi sayesinde, sadece iş sahibi olmak isteyenlere avantaj sağlamayı değil, aynı zamanda hızla gelişen bilişim sektörüne uyum sağlayacak bireyler kazandırmayı hedefliyoruz.” (Türkiye Bilişim Derneği başkanı Rahmi Aktepe <http://turk.internet.com/>)

Türkiye’de ve Avrupa Birliği ülkelerinde kabul edilen Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL), tüm dünyada 36 dile çevrilmiş ve 138 ülkede uygulanan bir sertifikasyon programıdır (Avrupa Birliği dışındaki ülkelerde aynı program ICDL adıyla anılmaktadır). Programın amacı, tüm dünyada aynı prosedür ve metotları uygulayarak gerek mesleki gerekse kişisel kapasitede bilgi teknolojileri ve bilgisayar becerileri konusundaki uygulanabilir bilgi yeterliliğini belgelemektir(www.ecdl.org.tr).

Bu belgeye sahip olanlar uluslar arası çapta bilgisayar okur yazarı olarak kabul edilmektedir.

Görüldüğü üzere Teknoloji ve bilgisayar çağı olarak kabul edilen 21. yüzyılda tüm çalışanla-

rın, bilgisayar okur yazarı olması büyük önem kazanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının 2005 yılından itibaren ilköğretim okullarında seçmeli bilgisayar dersinin (ağırlıklı olarak) “zorunlu” ders haline getirmesi ve bütün okullara hızla bilgisayar laboratuvarları kazandırması bunun bir göstergesidir.

Peki yarının ara elemanını yetiştiren üniversitelerimizin meslek yüksekokullarında durum nasıl? Öğrenciler meslek yüksekokuluna geldiklerinde hangi düzeyde bilgisayar bilgisi ile gelip nasıl bir bilgi ile mezun oluyorlar? Meslek yüksekokullarının öğrencilerin bilgisayar bilgi düzeylerini artırmadaki katkısı nedir?

2002 yılında kabul edilen 4702 sayılı yasa ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarını bitiren öğrencilerin, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesindeki meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirme hükmü getirilmiştir. Pek çok sorunu beraberinde getiren bu uygulamanın bir dezavantajı da, çoğunluğu meslek lisesinden gelen ve yarının ara eleman adayları olan öğrencilerin bilgisayar okur yazarlık düzeylerinin beklenin çok altında olmasıdır. Sorunların bir an önce çözüme kavuşturularak, nitelikli, bilgili çağdaş ara elemanlar yetiştirilmesi zorunludur.

2. Uygulama

a) Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada; meslek yüksek okullarına sınavsız gelen öğrencilerin bilgisayar okur yazarlık bilgisini ölçmek ve geleceğe yönelik beklentileri içersinde bilgisayar teknolojisinin yerinin belirlenmesi, bu konulara ilişkin yeni kayıtlı öğrenciler ile ikinci sınıf öğrencileri arasındaki farklılıkların ortaya konulması hedeflenmiştir. Ayrıca araştırma bulgularından yararlanılarak bilgisayar eğitiminin sorunlarına olası çözüm önerileri de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

b) Yöntem

Araştırmada örneklem olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu Meslek Yüksekokulu’nda

2005-2007 eğitim öğretim yıllarında öğrenim gören birinci ve ikinci sınıfları ele alınmış ve sonuç tüm evrene genellenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 1. sınıf öğrencilerine bilgi testi, ikinci sınıf öğrencilerine anket ve bilgi testi uygulanmıştır. Toplanan veriler bilgisayar ortamında SPSS paket programı kullanılarak işlenmiştir. Verilerin yorumlanmasında frekans, yüzde, ve korelasyon değerleri göz önüne alınmıştır.

c) Bulgular

Bu bölümde, araştırmada kullanılan verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. 2005 – 2006 öğretim yılında bilgi testi uygulanan 180 öğrencinin verdiği cevaplar 100 not üzerinden değerlendirilmiştir. Sınıfın aritmetik ortalaması 33,71 ve standart sapması 21,41 olarak hesaplanmıştır. 2006 – 2007 öğretim yılında bilgi testi uygulanan 122 öğrencinin aritmetik ortalaması 78,51 ve standart sapması 18,43 olarak hesaplanmıştır.(Tablo 1) Sınıflar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için t testi uygulanmıştır. Yapılan uygulamaya ilişkin bulgular tablo 2 de yer almaktadır.

snf	N	Mean	Std. Deviation
1,00	122	33,7131	21,41386
2,00	180	78,5111	18,43378

Tablo 1.

Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means	
Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
,005	-19,401	300	,000

Tablo 2.

	N	Yüzde
Çok	63	52
Orta	32	26
Az	24	20
Hiç	3	2

Tablo 3. İş yaşamınızda yükselmenizde bilgisayarın ne kadar etkisi olacağını düşünüyorsunuz?

	N	Yüzde
Çok	45	37
Orta	68	56
Az	7	6
Hiç	2	1

Tablo 4. Bilgisayar kullanımının işleri kolaylaştırdığına katılıyor musunuz?

	N	Yüzde
Çok	91	75
Orta	30	25
Az	1	0
Hiç	0	0

Tablo 5. Mesleki gelişme açısından bilgisayar bilgisinin daha fazla olmasının yararlı olduğuna katılıyor musunuz?

	N	Yüzde
Çok	35	29
Orta	61	50
Az	21	17
Hiç	4	4

Tablo 6. Teknik elemanların aynı zamanda iyi bir bilgisayar kullanıcısı olması gerektiğine katılıyor musunuz?

	N	Yüzde
Çok	26	21
Orta	32	26
Az	56	46
Hiç	8	7

Tablo 7. Bilgisayar alanındaki gelişmeleri takip ediyor musunuz?

	N	Yüzde
Evet	78	64
Hayır	44	36

Tablo 8. Branşınız dışında bilgisayar sektöründe çalışmak isterseniz, yeterli bilgi düzeyine sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?

	N	Yüzde
Evet	102	84
Hayır	20	16

Tablo 9. Bilgisayar bilginizi daha fazla geliştirmek istermisiniz?

	N	Yüzde
Çok	74	61
Orta	41	34
Az	4	3
Hiç	3	2

Tablo 10. Gelecekteki yaşamda bilgisayarların “günlük yaşamın vazgeçilmezi” olacağı fikrine katılıyor musunuz?

	N	Yüzde
Evet	66	54
Hayır	56	46

Tablo 11. Araştırma ve ödevlerinizde bilgisayar kullanıyor musunuz?

	N	Yüzde
Evet	90	74
Hayır	32	26

Tablo 12. Kendinize ait bir web sayfası hazırlamayı düşünüyor musunuz?

d. Yorum

Tablo 2’de görüldüğü üzere (df) serbestlik dercesi 300 ‘ün % 5 anlam seviyesine göre tablo değeri 1,96 dır. Hesaplanan t değeri 19,401 tablo değeri 1,96 dan büyük olduğundan birinci sınıflar ile ikinci sınıflar arasında başarı bakımından anlamlı bir fark vardır. Bunun nedenleri arasında, üniversiteye gelmeden önce ÖSS sınavına hazırlanma temposunda olduklarından bilgi teknoloji hakkında yeterli bilgiye sahip olamamaları, meslek yaşamlarında bilgisayar teknolojisinin kullanıldığını bilmemeleri gibi faktörler sayılabilir. Bir yıl gibi kısa bir süre sonra öğrencilerin bilgisayar teknolojisine ilgisi ve dolayısıyla bilgisi artmaktadır.

Tablo 3 ile Tablo 12 arasında sadece ikinci sınıflara uygulanan 10 soruluk beklenti anketi sonuçları yüzde olarak verilmiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunluğu iş yaşamında yükselmek için bilgisayarın etkisi olacağını düşünmektedir. Bilgisayar kullanımının işleri kolaylaştırdığına katılanlar orta seviyede çıkmıştır. Mesleki gelişme açısından bilgisayar bilgisinin daha fazla olmasının yararlı olduğuna çoğunluk katılmıştır. Teknik elemanların aynı zamanda iyi bir bilgisayar kullanıcı

olması gerektiğine katılanların düzeyi orta seviyededir. Bilgisayar alanındaki gelişmeleri az bir öğrenci kitlesinin takip ettiği görülmüştür. Branşının dışında bilgisayar sektöründe çalışmak isteyenler ve bunun için yeterli bilgi düzeyine sahip olduğunu düşünenlerin çok olduğu görülmüştür. Bilgisayar bilgisini daha fazla geliştirmek isteyenlerin oranı ise yine yüksek çıkmıştır. Ankete katılan öğrenciler büyük çoğunluğu gelecekte bilgisayarların günlük yaşamın vazgeçilemezi olacağına inanmaktadır. Araştırmalarında bilgisayar kullananlar orta seviyede çıkmasına rağmen kendisine ait bir web sayfası hazırlamayı düşünenler fazladır. Bu sonuçlara göre meslek yüksekokullarına sınavsız gelen öğrencilerin geleceğe yönelik beklentilerinde bilgisayar teknolojisinin yeri ve önemi vardır denilebilir.

3. Sonuç

Millî Eğitim şûralarında alınan kararlar doğrultusunda, öğrencilerin bilgisayarlarla tanışmalarını sağlayıp, günlük hayatta ve öğrenme-öğretme sürecinde bilgisayarı kullanabilir hâle getirmek amacıyla olabildiğince eğitimin her kademesinde bilgisayar okur yazarlığının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Bu maddeler arasında “bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilmek” ve “bilgisayarın günlük yaşamdaki önemini kavrayabilmek” yer almaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı’nın bu maddelere ilişkin belirlediği kazanılması gereken davranışlardan biri ise “ödevlerini bilgisayarda yapmanın sağladığı kolaylığı açıklayarak söyleme/yazma’dır. Tebliğler Dergisine göre bilgisayar ders müfredatı, “bilgisayar okur yazarı öğrenciler yetiştirilmesi” olarak belirlenmiştir. Bu noktada bilgisayar ve internet okur yazarlığını belirleyecek kriterlerin neler olması gerektiği, bunların öğrencilere hangi düzeyde ne nasıl kazandırılacağı, önemli bir sorun oluşturmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan bunca çalışmaya rağmen bu çalışma sonucunda, meslek yüksekokullarına sınavsız gelen öğrencilerin bilgisayar okur yazarlık bilgilerinin ol-

dukça düşük olduğu görülmüştür. Sınavsız geçiş öğrenci veren orta öğretim kurumlarında görülen bilgisayar derslerinin laboratuvar veya öğretmen eksikliği nedeniyle boş geçmesi bilgisayar okur yazarlık seviyesinin düşük olmasının birinci nedenidir.

Ergenlik çağında olan orta öğretim öğrencilerinin mesleki gelecekleri konusunda bilinçsiz oldukları da göz ardı edilmemelidir. Meslek yüksekokuluna geldiklerinde ergenlik çağını atlatmış olduklarından bu bilincin değişerek ileriye dönük mesleki yaşamını düşünmeye başlaması bilişim sektörüne ilgisini artırmaktadır.

Üniversiteye gelinceye kadar bilgisayarı çoğunlukla bir oyun aracı olarak kullanan öğrenci, meslek yüksekokullarında verilen proje ve ödevlerin yapılmasında bilgisayar ve internetin kullanılmasının şart olduğunu gözlemlemekte ve doğal olarak ilgisini bu yöne doğru değiştirmektedir.

Ülkemizdeki OKS ve ÖSS gibi sınav maratonundan kaynaklanan nedenlerle, öğrencilerin zamanlarının büyük bir kısmını ders çalışmaya ayırmaları gerekmektedir. Öğrenciler ders çalışmak ve test çözmek için bilgisayar ortamında CD ve DVD'lerden yararlınsa da bu bilgisayar okur yazarlığını artırmamaktadır. Sınav maratonu bilgisayara ayrılan zaman düşürmektedir.

Üniversiteye gelen öğrenci sınav psikolojisinden kurtulmuş bir şekilde bilgisayarın diğer keşfedilmemiş alanlarını keşfedilmektedir.

Bir yıl sonunda gerek üniversitede aldığı bilgisayar eğitimi gerek çevreden kaynaklanan etkenlerinden dolayı bilgisayar bilgilerinin arttığı görülmüştür. Artan bilgi birikimi sonucunda geleceğe yönelik planlarında öğrenciler bilgisayarı vazgeçilmez bir etken olarak görmektedirler. Üniversite yıllarında, daha önce edinilen bilgisayar bilgi ve becerilerin, araştırmaya ve problem çözmeye yönelik olarak geliştirilmesi gerekmektedir.

Bilgisayar teknolojisindeki baş döndüren hızlı gelişim, bilgisayar okur-yazarlığının, bir dönüğü olduğunu ve bu döngünün sürekli olarak devam ettirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Kaynakça:

- [1] <http://www.yecis.com/e-dergi/makaleler.htm>
- [2] MEB 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde(1998)
- [3] www.ecdl.org.tr
- [4] <http://turk.internet.com/>